

ÜNİTE 1

FİİLİMSİLER

KAZANIMLAR

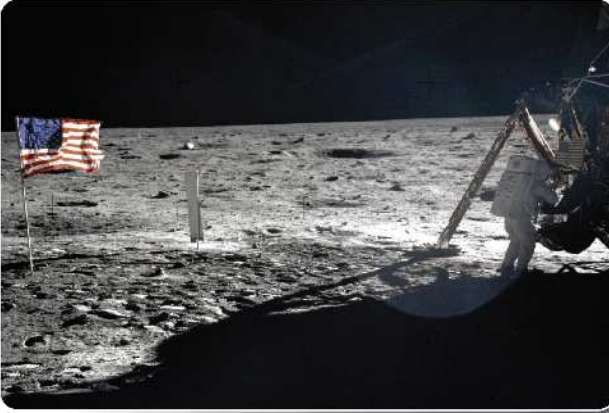
T.8.3. OKUMA

T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

1 - 3. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Falcon Heavy'nin Mars yolculuğu beklendiği gibi geçmese de insanoğlunun uzay macerası devam ediyor.

(I) 4 Ekim 1957 tarihinde Sovyetler Birliği, 95 dakikada bir dünyanın çevresini dolaşan ve radyo sinyalleri gönderen Sputnik'i uzaya gönderdi ve insanoğlunun bugünlere kadar uzanan hatta varlığını sürdürdüğüce daha da geliştireceği kesin olan uzay macerasını başlattı.

Son olarak en büyük hayalini "Mars'ta ölmek" olarak açıklayan Elon Musk'ın harikası Falcon Heavy'nin Mars yolculuğu (her ne kadar yolculuk beklendiği gibi gitmese de) bize insanlığın uzay macerasındaki 6 dönüm noktasını hatırlattı.

(II) İnsanların dünya dışı ilk hayali Ay'a gitmek. Kitaplarda ve filmlerde sık sık karşımıza çıkan bu hayal en sonunda 20 Temmuz 1969'da gerçeğe dönüştü. Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesine (NASA) bağlı bir ekip, eski bir pilot olan Neil Armstrong öncülüğünde Ay'a çıkmayı başarmıştı. Apollo 11 uzay aracının komutanlığını üstlenen Armstrong, Ay'a ayak basan ilk insan olurken dünyadan kendisini dinleyenlere telsizden söylediği "Benim için küçük, insanlık için dev bir adım." sözü de en az yaptığı yolculuk kadar ünlü olmuştu.

(III) Avusturyalı Sporcu Felix Baumgartner, insanlık için kocaman bir atlayış yapmıştı. 14 Ekim 2012 tarihinde helyum balonla çıktığı 39 bin metre yükseklikten dünyaya atlayan Baumgartner, serbest düşüş sırasında saatte 1342 kilometre hıza ulaşarak araçsız ses duvarını aşan ilk insan oldu. Atlayışını ortalama 1166 km/sa. hızla toplamda 4 dakika 19 saniyede tamamlayan Baumgartner'ın bu macerasını 8 milyonu aşkın insan canlı yayımla takip etti.

(IV) Birçok kez başarısızlıkla sonuçlanan Falcon Heavy'nin fırlatılışı, yıllar boyunca birçok teknik zorlukla karşılaştı ve birçok kere ertelenmek zorunda kaldı. (Falcon Heavy Projesi ilk kez 2011'de duyurulmuştu.) Yıllar süren denemelerin ardından sonunda, 6 Şubat'ta Florida'daki Kennedy Uzay Üssünden uzaya fırlatılan Falcon Heavy'nin iki adet motoru başarılı bir şekilde fırlatmadan sonra dünyaya geri inmeyi başardı. Roket içinde bir Tesla aracı da bu vesileyle Mars yolculuğuna başladı ve torpido gözünde Otostopçunun Galaksi Rehberi, fonda ise David Bowie'den Space Oddity ile dünyadan ayrıldı. Her ne kadar beklendiği gibi sonuçlanmasa da bu deneme de insanlığın gelecekte yapacaklarının bir işareti oldu.

1.

İsim-fiiller “-ma (-me), -mak (-mek), -ış (-ış, -uş, -üş)” ekleriyle türetilip isim görevinde kullanılan sözcüklerdir. “Yazar o kadar güzel konuşuyordu ki onu dinlemekten hiç bıkmazdı.” cümlesinde eylem (dinle-), “-mek” ekini alarak isim-fiil olmuştur.

Bu metinde II numarayla belirtilen paragrafta yer alan hangi cümlede isim-fiil yüklem görevindedir?

- A) İnsanların dünya dışı ilk hayali Ay’a gitmek.
- B) Kitaplarda ve filmlerde sık sık karşımıza çıkan bu hayal en sonunda 20 Temmuz 1969’da gerçeğe dönüştü.
- C) Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesine (NASA) bağlı bir ekip eski bir pilot olan Neil Armstrong öncülüğünde Ay’a çıkmayı başarmıştı.
- D) Apollo 11 uzay aracının komutanlığını üstlenen Armstrong, Ay’a ayak basan ilk insan olurken dünyadan kendisini dinleyenlere telsizden söylediği “Benim için küçük, insanlık için dev bir adım.” sözü de en az yaptığı yolculuk kadar ünlü olmuştu.

2. Bu metinde yer alan numaralanmış paragrafların hangisinde ikiden fazla isim-fiil kullanılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

3. Bu metinde altı çizili olan cümlede isim-fiil ekini alan hangi sözcük isim tamlamasının tamlananı olarak kullanılmıştır?

- A) başarısızlık   B) sonuçlanan
C) fırlatılışı   D) ertelenmek

4. Uzunların uğradığı o büyük çarpılma, duyguların düştüğü o büyük, o derin uyuşma içinde insanın kendini bile bile gücünü sürdürebileceğine inanmam; sadece derimizi oynatan bu etkilemeler bizim sayılmaz.

Bu parçadaki altı çizili olan sözcüklerden hangisi isim-fiil değildir?

- A) çarpılma   B) uyuşma
C) inanmam   D) etkilemeler

5. Bilim alanında ilk olarak 1742’de Benjamin Franklin atmosferdeki elektriği ölçmek için I uçurtmayı kullanmıştır. Daha sonra insanlar büyük ve birbirine bağladıkları uçurtmalar ile uçmaya çalıştılar. Bu denemeler başarısızlıkla sonuçlandıktan sonra 1894’te Avusturyalı Hargrave bu şekilde uçmayı başardı.

Bu metinde altı çizili olan sözcüklerden hangisi isim-fiil değildir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-me/-ma” eki isim-fiil göreviyle kullanılmıştır?

- A) Fen dersindeki ödevim için kesme şekerden iglo yaptık.
- B) Okul arkadaşlarıma takma isimleriyle hitap ediyorum.
- C) Karşı evin biricik oğlu babadan kalma mesleği sürdürüyor.
- D) Öğretmenimiz okuma dersinde bugün kompozisyon yazdırdı.

7.

İsim-fiil eklerinden olan “-ma/-me”, bazı sözcüklerde fiilimsi (eylemsi) özelliğini kaybederek kalıcı isim olmuştur.

Ailesiyle birlikte tatile giden Özgür, kaldıkları otelin restoranında isim-fiil ekini alarak kalıcı isim olan bir yemeği seçmiştir.

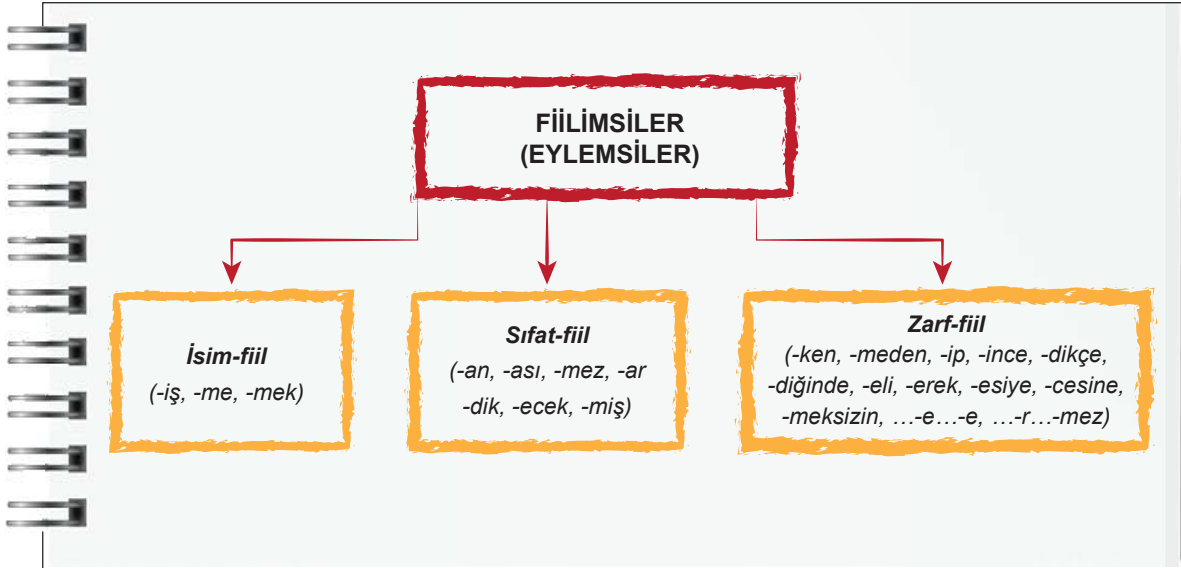
Buna göre, Özgür aşağıdaki yemeklerden hangisini seçmiş olabilir?

- A) Kavurma
- B) Etlı bezelye
- C) Lahmacun
- D) Lokma

8.

Serap'ın ailesi oturma odalarının duvarına görseli verilen sözü tablo yaptırarak asacaktır. Serap; o gün okulda fiilimsileri öğrenmiş, eve geldiğinde duvardaki tabloda fiilimsilerin yer aldığını fark etmiştir. Sözü defterine not alan Serap, yazıda geçen fiilimsileri defterine sınıflandırarak yazmıştır.

Buna göre, Serap yukarıda görseli verilen defterin isim-fiil başlığı altına hangi sözcüğü yazmış olabilir?

- A) yazarken   B) vermeyin   C) tutmasına   D) hayatınızın

9. Eylem kök ya da gövdelerinden “-me/-ma, -mek/-mak, -ış/-iş/-uş/-üş” ekleriyle türeyen, cümlede ad olarak kullanılan fiilimsilere isim-fiil denir.

Örneğin “Gülmek, insana çok yakışır.” cümlesindeki “gülmek” sözcüğü isim-fiildir.

<p>Sıcak Çikolata</p> <p><i>Yanında kurabiye, fındık, toz tarçın ile servis edilir. Dilerseniz sıcak çikolatanıza bir top dondurma ekletebilirsiniz.</i></p>	<p>Buzlu Caffe Latte</p> <p><i>Espresso, süt ve krema; yanında parmak dondurma ile servis edilir.</i></p>
<p>Matchalı Doğal Salep</p> <p><i>Yanında muz dilimleri ve toz tarçın ile servis edilir. Japonya’da çay yapraklarının toz hâline getirilmesi ile yapılır.</i></p>	<p>Ballı Tarçınlı Latte</p> <p><i>Espresso ve buharda ısıtılmış süt, bal, tarçın ve yanında çikolatalı kurabiye ile servis edilir.</i></p>

Aysel, arkadaşlarıyla çay bahçesinde buluşmuştur. Aysel menüde içerisinde isim-fiil bulunan içecekten sipariş etmiştir.

Buna göre, Aysel hangi içeceği sipariş etmiştir?

- A) Sıcak çikolata
- B) Matchalı doğal salep
- C) Buzlu caffe latte
- D) Ballı tarçınlı latte

10.

1. Eylemden türetilir.
2. Olumsuzluk eki alabilir.
3. Fiile getirilen "-ma, -ış, -mak" ekleri ile oluşturulur.
4. İsim-fiil ekleri fiillere gelerek onları isim yapar.

Denizli, iklim ve mevsimiyle adından söz ettirmeyi başarmış şehirlerimizdendir. Buraya her gelişimde yeni bir şeyler keşfediyorum. Özellikle de doğa harikası Pamukkale, 1988 yılında UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır. Pamukkale, görülmesi gerekenler listesine alınmayı hak ediyor.

Türkçe öğretmeni, 8. sınıf öğrencilerine isim-fiilin kurallarını anlatan bir ders notu ve isim-fiil örneklerini bulabilecekleri bir metin hazırlamıştır.

Arzu

başarmış, gelişimde, keşfediyorum, ettirmeyi

alınmıştır, görülmesi, ettirmeyi, adından

Eda

ettirmeyi, alınmayı, görülmesi, hak ediyor

Sinem

ettirmeyi, gelişimde, görülmesi, alınmayı

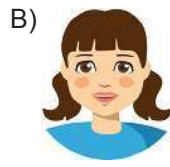

Dilara

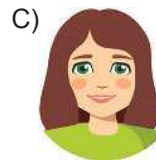
Buna göre, hangi öğrenci metinde geçen isim-fiilleri doğru bulmuştur?

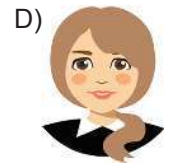
Arzu

Sinem

Eda

Dilara

1 - 3. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

- I. Gıda boyası, gıdanın görünüşünü yapay renkler vererek değiştirmek üzere geliştirilmiş kimyasal bileşiklerdir. İlk yapay gıda boyası 1856'da kömür katranından üretilmiştir. Yıllardır, yüzlerce yapay gıda boyası geliştirilmiştir. Fakat bunların çoğu toksik bulundu. Sadece birkaç yapay boya hâlâ gıdalarda kullanılıyor. Gıda üreticileri sıklıkla yapay gıda boyalarını, beta karoten ve pancar ekstraktı gibi doğal gıda renklendiricilerine tercih eder. Çünkü yapay boyalar daha canlı renk üretir.
- II. Günümüzde gıdalarda kullanılan tüm yapay boyalar için hayvan deneylerinde toksisite testi yapılmıştır. FDA ve EFSA gibi düzenleyici ajanslar, yapay boyaların belirgin bir sağlık riskine yol açmadığı sonucuna varmışlardır. Fakat bu konuda herkes aynı fikirde değil. İlginç şekilde, bazı gıda boyalarının bir ülkede güvenli olduğu varsayılırken başka ülkede bu gıda boyaları yasaktır. Bu durum, gıda boyalarının güvenilirliği ile ilgili kafa karışıklığına yol açar.
- III. Bir çalışmada, yapay gıda boyaları ve koruyucular kaldırıldığında çocukların %73'ünde hiperaktivite belirtileri azalmıştır. Başka bir çalışmada sodyum benzoatla birlikte gıda boyalarının 3 yaşında ve 8-9 yaşındaki çocuklarda hiperaktiviteyi artırdığı bulunmuştur.
- IV. İnsanlar yüzyıllardır yiyeceklere renklendirici ekler. Yapay gıda boyası tüketimi, özellikle çocuklar arasında artıştır. Çok fazla gıda boyası tüketimi sağlık riski oluşturabilir. Fakat Red 3 boyası dışında yapay gıda boyaları kansere neden olmamaktadır. Buna dair geçerli bir kanıt yoktur. Yapay gıda boyalarının güvenilirliğini test eden çok sayıda çalışma yıllar önce yapıldı. O zamandan beri gıda boyası alımı dramatik şekilde arttı ve çok sayıda gıda boyası diğer koruyucularla birlikte besinlere ilave edilmiştir.

- Sıfat-fiiller, fiil kök veya gövdelerine getirilen “-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” ekleriyle oluşturulur. Ayrıca sıfat-fiil ekini alan sözcükler cümle içerisinde bir ismi ni-teleyebilir.

Örnek: “Bahçedeki olgunlaşan meyveleri her gün topluyorum.” cümlesindeki “olgunlaşmak” sözcüğü -an ekini alarak sıfat-fiil olmuştur.

- Kalıplaşmış sıfat-fiiller, artık sıfat-fiil özelliğini kaybetmiş ve isim hâline gelmiş sözcüklerdir. Kalıcı isim olup olmadığı cümle içindeki kullanımına bakılarak anlaşılır.

Örnek: Üsküdar dolmuşları hep dolu geçiyor.

Bu örnekteki “dolmuş” sözcüğü sıfat-fiil eki aldığı hâlde kalıplaşarak bir varlığın adı olmuştur.

1. Bu metindeki numaralanmış paragrafların hangisinde sıfat-fiil eki aldığı hâlde sıfat-fiil olmayan bir sözcük kullanılmıştır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

2. Bu metinde numaralanmış paragrafların hangisinde birden fazla sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

3. Bu metinde altı çizili cümlelerin hangisinde sıfat-fiil, sıfat tamlaması oluşturmuştur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

4. Sıfat-fiiller cümle içinde genel olarak isim ile kullanılır. Ancak bazı durumlarda bu isim düşerek sıfat-fiil yalnız başına da kullanılabilir. Buna adlaşmış sıfat denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) Çağrılan yere erinme, çağrılmayan yere görünme.
 B) Eğreti ata binen tez iner.
 C) Gençlikte para kazan, kocalıkta kur kazan.
 D) Giden kağının gölgesinde oturulmaz.

FARKLIŞEM

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-ecek/-acak” eki diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

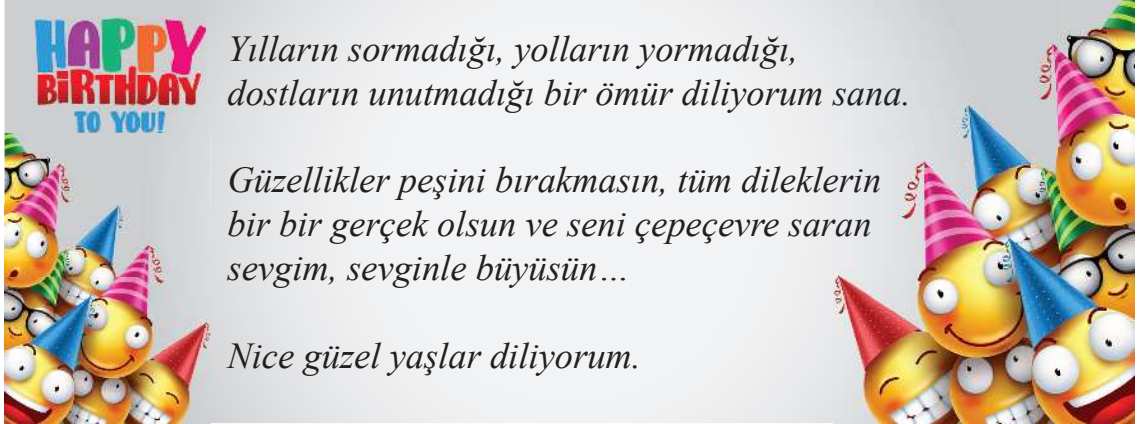
- A) Biz karanlığa gömülürken bu dünya aydınlığa yeni erecek daha.
 B) Olması muhtemel şeylerin hepsini kendi yetenek ve göreneklerimize bağlamaktan daha büyük bir çılgınlık olamayacak dünyada.
 C) İnsanın zihnine dolduracağımız ilk sözler onun ahlakını ve ruhunu yoğuracak; ona kendisini tanımasını, iyi yaşamasını ve iyi ölmesini öğretecek olan sözler olmalıdır.
 D) Nice alıştığımız şeyleri bize yeniden gösterecekler en olmayan şeylerden daha garip gelecektir bize onlar.

6. "Sizce hangi şair anlaşılmıştır ki? Yani bizim anladığımız onların anlattığı mıdır ki? Bu kadar emin miyiz ki anlatılandan da Zarifoğlu'nu anlamamaktan dert yanmışız? Cahit Zarifoğlu bu konuya başka bir pencereden bakmış ve şu sözleri söylemiştir: "Şiirimi bana şikâyet ediyorlar, anlamıyorlarsa niye rahatsız oluyorlar bilmem. Acaba zor anlaşılın şiirler mi var, yoksa zor anlayan şiir okuyucuları mı?" Zarifoğlu'nun çekinmeden dile getirdiği bu sözler aslında bir sitem niteliğindedir.

Bu metinde kaç tane sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) 4   B) 5   C) 6   D) 7
7. Sıfat-fiil; fiillere getirilen "-an (-en), -ası (-esi), -maz (-mez), -ar (-er / -ır / -ir / -r), -dık (-dik / -duk / -dük), -acak (-ecek), -mış (-miş / -muş / -müş)" ekleriyle yapılır. Bu ekleri, aklımızda daha kolay kalması için "-an,-ası,-mez,-ar,-dik,-ecek,-miş" şeklinde kodlayabiliriz. Çoğu zaman sıfat görevinde kullanılır. Varlıkları niteledikleri için sıfat, yan cümlecik kurdukları için de fiil sayılan sözcüklerdir.

*Yılların sormadığı, yolların yormadığı,
dostların unutmadığı bir ömür diliyorum sana.*

*Güzellikler peşini bırakmasın, tüm dileklerin
bir bir gerçek olsun ve seni çepeçevre saran
sevgim, sevginle büyüsün...*

Nice güzel yaşlar diliyorum.

Ayşen, arkadaşının doğum gününü kutlamak için görseli verilen doğum günü kartını yollayacaktır. Ayşen, arkadaşına yolladığı kartta yazım hatası yapmamak için 8. sınıfa giden ablası Kübra'dan sıfat-fiilleri doğru yazıp yazmadığı konusunda yardım istemiştir. Kübra'nın ilk önce kartta yer alan sıfat-fiilleri bularak bu sıfat-fiillerin altını çizmesi gerekmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda Kübra'nın kartta altını çizdiği sözcüklerden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) büyüsün   B) bırakmasın   C) çepeçevre   D) saran

8.

- -an
- -ası
- -mez
- -ar
- -dik
- -ecek
- -miş

Sıfat-fiil eklerini alan bazı sözcükler, fiilimsi (eylemsi) özelliğini kaybederek kalıcı isim olur.

Açacak

Dolmuş

Çağlayan

Yazar

Bu bilgiye göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde kalıcı isim kullanılmamıştır?

- A) Türkiye'nin yakacak problemini halletmek için teklifler sunuluyor.
- B) Kavurucu sıcaklarda içimizi serinleten bazı içecekleri tüketirken dikkatli olmalıyız.
- C) Bazı davranışlarımız çocukların yaramaz olmasına neden olabiliyor.
- D) Uzmanlar olası İstanbul depremi için farklı uyarılarda bulundu.

9. Sıfat-fiil, fiile "-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş" eklerinin getirilmesiyle oluşturulan sözcüklerdir.

Aşağıdaki görsel ve afişlerden hangisi bu kuralı anlatan duruma örnek niteliğindedir?

A)

B)

Dünyanın hiçbir yeri bu kadar özel, bu kadar büyüklü değil desek; altı da üstü de tarih, atmosferi tılsımlı desek Kapadokya'yı anlatmak için yine de yetersiz kalacak biliyoruz.

C)

D)

10. Hüsnu Usta akşamki menüsünü tamamlamak istiyor. Tabii bizden yardım alacak. Hadi, ona yardım edelim.

menü

- ?
- Çorba
- Salata
- Künefe
- Ayran

Hüsnu Usta: "Benim yemeğimi yiyen bir daha yemek istiyor."

Usta'nın bu cümlesindeki "yiyen" sözcüğü "-en" sıfat-fiil eki aldığı için fiilimsidir.

Usta'mız aşağıdakilerden içerisinde sıfat-fiil olan tarifi menüsüne eklemiştir.

Buna göre, Hüsnu Usta hangi tarifi menüsüne eklemiş olabilir?

A) Levrek Pilavı

- 2 adet levrek balığı
- 2 su bardağı pirinç
- 1 çay bardağı zeytinyağı
- 2 çay kaşığı tuz

Balıkları iyice tuzlayın. Tencereye zeytinyağını koyun. Su ekleyin. Kaynamaya başlayınca pirinci yıkayın ve suyun içine koyun. Balıkları da pirincin üzerine yatırın. Pirinç tamamen suyunu çektiğinde ocaktan alın ve demlenmesi için biraz bekletin.

B) Kızartma Balık Köftesi

- 1 kg levrek balığı
- 2 adet yumurta
- Maydonoz
- Yarım ekmek içi (ufalanmış)
- 1 adet soğan
- 2 çay kaşığı yeni bahar
- 1 çay kaşığı karabiber
- 1 çay kaşığı tuz

Balıkları temizleyerek, kaynar suya atıp 15 dakika haşlayın. Haşlanan balıkların etlerini ayırıp bir kaba alın. Rendelenmiş soğanı, ince doğranmış maydonozu, ekmek içini, tuzu ve baharatları ekleyip iyice yoğurun. Harçtan ceviz büyüklüğünde köfteler hazırlayın. Yağda kızartarak yeşilliklerle servis edin.

C) Cümbüş Pilavı

- 2 su bardağı pirinç
- 3 su bardağı sıcak su
- 3 yemek kaşığı zeytinyağı
- 1 orta boy havuç
- 1 çay bardağı taze bezelye içi
- Yarım demet dereotu
- Kuş üzümü
- 3 adet patlıcan

Pirinci, sıcak suda soğuyuncaya kadar bekletin. Daha sonra yıkayıp süzün. Patlıcanları boyunca dilimler hâlinde kesin. Tuzlu suda 15 dakika bekletin. Patlıcanları kızgın yağda kızartın. Havucu rendeleyerek pirinçle birlikte kavurun. Sıcak suyu, bezelyeleri ve tuzu ilave ederek pirinçleri pişirin. Patlıcanları derin bir kaba yerleştirin. Üzerine pilavı boşaltın. Kenardaki patlıcanlarla pilavın üzerine kapatın.

D) Zerdeçalı Bulgur

- 2 su bardağı bulgur
- 4 su bardağı et suyu
- 1 adet soğan
- 2 yemek kaşığı tereyağı
- 1 tatlı kaşığı zerdeçal
- 1 çay kaşığı karabiber
- 1 çay kaşığı tuz

Tereyağını bir tencerede eritin. Soğanları doğrayarak ekleyin ve kavurun. Bulguru ve et suyunu ekleyin. Tüm baharatları ve tuzu ekleyerek karıştırın. Tencerenin kapağını kapatıp kısık ateşte pişirin. Ocaktan alarak bir süre demlendirin ve servis yapın.

1 - 3. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

- I. Atmosferde salınan gazların neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda, dünya üzerinde yıllar boyunca kara, deniz ve havada ölçülen ortalama sıcaklıklarda görülen artışa küresel ısınma denir. Dünyada etkileri giderek artmakta ve çeşitli önlemler alınmadan zararları devam etmektedir.
  - II. İklim değişikliği de tam bu esnada karşımıza çıkar. İnsan hayatına da olumsuz etkilerinin yansıtacağı küresel ısınma için çok geç kalınmadan gerekli önlemlerin alınması gerekiyor.
  - III. Küresel ısınma, dünyanın ortalama sıcaklık değerindeki iklim değişimine yol açabilecek artış ifade ederken iklim değişikliği de mevsimsel sıcaklık, yağış ve nem değerindeki değişimleri ifade eder.
  - IV. Dünya iklim sisteminde değişikliklere neden olan küresel ısınma en yüksek zirvelerden okyanus derinliklerine, Ekvator'dan kutuplara kadar dünyanın her yerinde hissediliyor. Örneğin 1960'ların sonunda Kuzey Yarım Küre'de kar örtüsünde %10'luk bir azalma olurken 20'nci yüzyıl boyunca deniz seviyelerinde de 10 - 25 cm arasında bir artış olduğu saptanmıştır.
1. Bu metinde I numarayla belirtilen paragraftan alınan aşağıdaki söz gruplarından hangisinde zarf-fiil kullanılmıştır?
    - A) Atmosferde salınan gazların neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda
    - B) Havada ölçülen ortalama sıcaklıklarda görülen artışa
    - C) Sera etkisinin sonucunda, dünya üzerinde yıllar boyunca
    - D) Dünyada etkileri giderek artmakta ve çeşitli önlemler alınmadan
  2. Bu metinde yer alan numaralanmış paragrafların hangisinde birden fazla zarf-fiil kullanılmıştır?
    - A) I
    - B) II
    - C) III
    - D) IV
  3. Bu metindeki numaralanmış paragrafların hangisinde zarf-fiil cümleye zaman anlamı katmıştır?
    - A) I
    - B) II
    - C) III
    - D) IV

4. Zarf-fiil cümleye koşul, durum ya da zaman anlamı katabilir.

Örnekler:

“Adam bize gülerek bakıyordu.”

Bu cümlede “gülerek” kelimesi cümleye durum anlamı katmıştır.

“Okul açılmadan ödevlerimi bitirmem gerek.”

Bu cümlede “açılmadan” kelimesi cümleye zaman anlamı katmıştır.

“Bu konuya çalışmadıkça soruları çözemersin.”

Bu cümlede “çalışmadıkça” kelimesi zarf-fiil olup cümleye koşul anlamı katmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil cümleye zaman anlamı katmıştır?

- A) Kendimize çizdiğimiz alandan daha özgül bir alana geçen karakterlerle karşılaştıkça sınırlarımızı genişletebileceğimize inancımız artar.
- B) Yazar, doğrudan doğruya okuruyla konuşarak ve zaman zaman onunla eğlenerek her koşulda hikâyesinin arkasında duracağını sezdiriyor.
- C) Düşüncesini başka kılığa sokmadan, onu başka bir şeyle ikame etmeden aktarıyor.
- D) Çalıştığı lokantadan bunalan on yaşındaki Luis’in, Kolomb’un Santa Maria gemisine gizlice çıkarak yolculuğun parçası hâline gelişini anlatmıştı.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil cümleye koşul anlamı katmıştır?**

- A) Söylediklerimi duyunca çok mutlu oldu.
- B) Kapı çaldığında babam henüz eve gelmemişti.
- C) Birikim yapmadıkça istediğin arabayı alamazsın.
- D) Adam kaza yaptığında bütün mahalle etrafına toplandı.

6.

...
Karıştırdım tek bir kelime
Birkaç kişi irkildi
Gerisi susadı susadı
Çıkar çıkmaz çeşmelere koşular.
...

Bu dizelerdeki fiilimsinin türce özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Sucuların hiç durmayan çingirakları
İstanbul’u dinliyorum, gözlerim kapalı
- B) Ayın şakırtısına koşular
Ayağın zaferini kutlarken
- C) Neden böyle düşman görürsünüz
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar
- D) Tutuşmuş ruhlarına bir damla gözyaşı sun
Bir sebile döküldü bembeyaz güvercinler

7.

ZARF-FİİL EKLERİ

✓ -ken	✓ -maksızın
✓ -alı	✓ -dığında
✓ -asiye	✓ -ince
✓ -arak	✓ -dıkça
✓ -r...mez	✓ -cesine
✓ -madan	✓ -a...-a

1

Gülmek, hayatı karşına alabilmek demektir.

2

Güzel bir gülüş, karanlık bir eve giren güneş ışığına benzer.

3

Gülmek için mutlu olmayı beklemeyiniz, belki gülmeden ölebilirsiniz.

4

İnsan gülebildiği kadar insandır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde geçen "gülmek" sözcüğü zarf-fiil görevinde kullanılmıştır?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

8. Zarf-fiil cümlede zarf (belirteç) göreviyle kullanılan eylemsilerdir. Zarf-fiiller, fiil kök ve gövdelerinden türer.

Banka Müşteri Hizmetleri

Banka Müşterisi

- 1 — Merhaba, müşteri hizmetleri. Nasıl yardımcı olabilirim?
- 2 — Yurt dışı seyahatindeyken kredi kartımı kaybettim ve acilen hesabımdan para çekip başka bir bankaya havale yapmalıyım. Nasıl yardımcı olabilirsiniz?
- 3 — Sinyal sesinden sonra bankamatik numaranızı tuşlamanızı rica ediyorum. Bilgilerinize ulaştım. En kısa zamanda size telefonla bilgi verilecektir.
- 4 — Teşekkürler. Bekliyorum.

Yukarıda bir bankanın müşteri hizmetleri görevlisinin ve banka müşterisinin telefon konuşması verilmiştir.

Buna göre, numaralanmış cümlelerden hangisinde zarf-fiil vardır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4

9.

Zarf-fiiller cümlede zarf (belirteç) göreviyle kullanılan eylemsilerdir. Doğrudan fiil kök veya gövdelerinden türetilibildikleri gibi isim-fiil ve sıfat-fiillerden çeşitli ekler yardımıyla da oluşturulabilir.

Bu bilgiler doğrultusunda verilen duvar yazısında bulunan sözcüklerden kaçının zarf-fiil olduğu söylenebilir?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4

10.

Zarf-fiil, fiillere getirilen
“-ken, -alı, -madan, -ince, -ip,
-arak, -dıkça, -e... -e, -r... -maz,
-casına, -meksizin, -diğında”
ekleri ile yapılır.

Dolaptaki çikolataların hepsini
kimseye görünmeden yemiş.
Zarf-fiil

Bu görselde verilen bilgilerin hangisinde zarf-fiil kullanılmıştır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

SUPER

EFSO

HİPER

ÜNİTE
DEĞERLENDİRME

1 - 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

- I. Kesici taş alet kullanımı, bizim Taş Devri adını verdiğimiz dönemin ve insanoğlunun kökeninin de habercisi oldu. Her ne kadar ilk kesici taş aletler tesadüf eseri mi bulundu yoksa insanlar tarafından işlenerek daha keskin hâle mi getirildi, net olarak bilemesek de bu aletlerin MÖ 30.000'li yıllarda kullanılmaya başlandığı görülüyor.
- II. Taşlar; herhangi bir taş ya da maden parçasının köşelerinin diğer bir taş, maden ya da ahşap kullanılarak kırılması ve bu sayede daha keskin hâle getirilmesiyle kesici taş alet adını aldı. Sivriltilerek kesici hâle getirilen bu taşlar kazma, tırpan, bıçak, ok ya da mızrak olarak kullanıldı. Büyük taş parçalarından artakalanlar da balta ucu olarak değerlendirildi.
- III. Kesici taş üretmek için pek çok farklı taş kullanılmasına rağmen en sık kullanılan taşlar arasında çakmak taşı yer alır. Sürekli olarak belirli açılarda taşa vurulan darbelerle ilgili taşın istenilen şekli ve keskinliği almasını sağlamak gibi çeşitli yöntemler geliştikçe taşı işleyen kişi, üzerinde çalıştığı taşa istediği şekli, boyutu vererek onu farklı amaçlar için kullanıma hazır hâle getiriyordu.
- IV. Son Buz Çağı'nın günümüzden 10.000 yıl önce sona ermesinin ardından çok daha farklı şekilde ve boyutta kesici taş aletler görülmeye başlandı. Bu dönemde insanlar, doğal ortamda oluşan volkanik bir cam olan obsidyeni işleyerek kesici taş ürettiler. Mikrolitler olarak bilinen kesici bıçaklar özellikle çiftçiliğin yanı sıra ok mızrak yapımında da kullanıldı. Bu araçlar, insanoğlunun daha elverişli avcılık aletleri yapmalarının da önünü açtı.

1. Bu metindeki numaralanmış paragraflardan hangisinde fiilimsi sayısı diğerlerinden fazladır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

SÜPER

EFŞO

HİPER

2. Bazı sözcükler fiilimsi eki aldığı hâlde eylem özelliğini kaybetmiş, bir varlığın adını karşılayacak biçimde kalıplaşarak kalıcı isim olmuştur.

Bu bilgi doğrultusunda aşağıdakilerin hangisinde metinde geçen kalıcı adların tamamı verilmiştir?

- A) kazma – çakmak taşı
B) kesici – tırpan
C) kazma – tırpan
D) kazma – bıçak

3. Bu metinde kaç tane fiilimsi kullanılmıştır?

	İsim-fiil	Sıfat-fiil	Zarf-fiil
A)	10	13	12
B)	10	12	11
C)	9	13	11
D)	10	13	11

4. Sıfat-fiiller, niteledikleri isim düştüğünde onun yerine geçecek bir isim gibi kullanılırlar, yani adlaşırlar. Buna adlaşmış sıfat denir.

- “Yeni gelen öğrenciler sınıfa alışamadı.” cümlesinde “gelen” sıfat-fiili, “öğrenciler” isminin sıfatı durumundadır.
- “Yeni gelenler sınıfa alışamadı.” cümlesinde “öğrenciler” ismi düşmüş “gelenler” sıfat-fiili, ismin yerine geçmiş ve adlaşmış sıfat-fiil olmuştur.

Buna göre metinde numaralanmış paragrafların hangisinde adlaşmış sıfat kullanılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

FARKLIŞEM

5. Kahramanlarının ve genelde toplumun ruhsal ikliminin bir işareti ve göstergesi olarak I işlenen musiki *Huzur*'da önemli bir yere II sahiptir. Tanpınar'ın romanını senfoni formunda kaleme almış olduğu yorumlarının III yanında eserin yapısına senfoni düzeninden çok, ferahfeza ayininin rehberlik ettiği IV değerlendirmeleri de dikkat çekicidir.

Bu metinde verilen altı çizili fiilimsiler gruplandığında hangisi dışta kalır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV